

S.D.E.

F. Y. B. Com. Sem - I (CBCS 2018 Course) : SUMMER - 2019

SUBJECT: GEOGRAPHY OF RESOURCES – I

Day: Monday
Date: 15/04/2019

Time: 11.00 AM TO 02.00 PM
Max Marks. 70

S-2019-4708

N.B.

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
 - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
 - 3) Draw neat diagrams **WHEREVER** necessary.
 - 4) Use of map stencils is **ALLOWED**.
-

Q.1 Define Geography of Resources and explain its nature and scope. **(16)**

OR

Explain elements of physical Environment

Q.2 Attempt any **TWO** of the following **(12)**

- a) Explain Determinism and Possibilism.
- b) Describe Tropical Forests.
- c) Explain the concept of Optimum Population and under population.

Q.3 Attempt any **TWO** of the following **(12)**

- a) Write characteristics of population in India.
- b) Explain characteristics and types of commercial farming.
- c) Explain Primary and secondary economic activities of man.

Q.4 Attempt any **THREE** of the following **(15)**

- a) Explain the concept of 'Population Explosion'.
- b) Describe Coniferous Forest.
- c) Explain elements of cultural environment.
- d) Explain Regional approach to study Geography of Resources.

Q.5 Write notes on any **THREE** of the following **(15)**

- a) Shifting cultivation
- b) Solar Energy
- c) Importance of Forests
- d) Importance of agriculture in Indian Economy

* * *

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढाव्यात.
- ४) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
- ५) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्र.१ साधनसंपत्ती भूगोलाची व्याख्या लिहून स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. (१६)
किंवा
प्राकृतिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
अ) निसर्गवाद व संभववाद स्पष्ट करा.
ब) उष्णकटिबंधीय वनांचे वर्णन करा.
क) पर्याप्त लोकसंख्या व न्यूनतम लोकसंख्येची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
अ) भारतातील लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये लिहा.
ब) व्यापारी शेतीचे प्रकार व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) प्राथमिक व द्वितीयक श्रेणीचे व्यवसाय स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
अ) 'लोकसंख्या विस्फोट' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) सूचीपणी वनांचे वर्णन करा.
क) सांस्कृतिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
ड) साधनसंपत्ती भूगोलाच्या अभ्यासाची प्रादेशिक पद्धत स्पष्ट करा
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीपा लिहा. (१५)
अ) स्थलांतरीत शेती
ब) सौरऊर्जा
क) वनांचे महत्त्व
ड) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्त्व

सूचना:

- १) सभी प्रश्न अनिवार्य है।
- २) दाहिने दिए हुए अंक गुणोंका निर्देश करते है।
- ३) आवश्यकता के अनुसार आकृतियाँ निकालिए ।
- ४) नकाशा स्टेन्सिल्स के लिए अनुमती है।
- ५) संदर्भ के लिए अंग्रेजी प्रश्नपत्रिका देखिए ।

-
- प्र.१ 'संसाधन भूगोल को परिभाषित कर प्रकृति तथा विषयक्षेत्र स्पष्ट किजिए। (१६)
अथवा
प्राकृतिक पर्यावरण के घटक स्पष्ट किजिए ।
- प्र.२ निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (१२)
अ) पर्यावरणीय निश्चयवाद तथा संभववाद स्पष्ट किजिए।
ब) उष्णकटिबंधीय वनों का वर्णन किजिए ।
क) अनुकूलतम जनसंख्या और न्यूनतम जनसंख्या की संकल्पना स्पष्ट किजिए ।
- प्र.३ निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (१२)
अ) भारतीय जनसंख्या की विशेषताएँ स्पष्ट किजिए ।
ब) वाणिज्य कृषि के प्रकार तथा विशेषताएँ स्पष्ट किजिए ।
क) प्राथमिक तथा द्वितीयक आर्थिक क्रियाएँ स्पष्ट किजिए ।
- प्र.४ निम्नलिखित में से किन्ही तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (१५)
अ) 'जनसंख्या विस्फोट की संकल्पना स्पष्ट किजिए ।
ब) 'शंकुधारी वनों ' का वर्णन किजिए ।
क) सांस्कृतिक पर्यावरण के घटक स्पष्ट किजिए ।
ड) संसाधन भूगोल के अध्ययन का क्षेत्रीय दृष्टीकोण स्पष्ट किजिए ।
- प्र.५ निम्नलिखित में से किन्ही तीन पर टिप्पणीयाँ लिखिए। (१५)
अ) स्थानांतरणशील कृषि
ब) सौरऊर्जा
क) वनों का महत्त्व
ड) भारतीय अर्थव्यवस्था में कृषि का महत्त्व